

Poliisi kansallisen turvallisuuden tuottajana

Jarno Ukkola

11/2021

TIIVISTELMÄ

Tekijä: Jarno Ukkola

Julkaisun nimi: Poliisi kansallisen turvallisuuden tuottajana

Opinnäytetyön muoto: Kirjallisuuskatsaus

Julkisuusaste: Julkinen

Ohjaaja: Ossi Kaario

Tutkinto: Poliisi (AMK)

Tässä opinnäytetyössä selvitetään poliisin roolia kansallisen turvallisuuden tuottajana sekä avataan kansallisen turvallisuuden käsitettä. Opinnäytetyön tavoitteena on lisäksi selventää samankaltaisten termien ”sisäinen turvallisuus” sekä ”kokonaisturvallisuus” sisältöä ja eroja kansalliseen turvallisuuteen.

Suomen poliisilla on paikallisesti toimivien poliisilaitosten lisäksi useita valtakunnallisesti toimivia yksiköitä, joista kansallista turvallisuutta tuottaa ja ylläpitää keskusrikospoliisi. Suojelupoliisi toimii sisäministeriön suorassa alaisuudessa ja vastaa tiedustelu- ja suojelutoiminnasta koko maassa sekä ulkomailla. Suojelupoliisi myös tekee turvallisuusselvityksiä mm. kansallisen turvallisuuden kannalta tärkeisiin tehtäviin hakeutuvista henkilöistä.

Opinnäytetyössä esitellään aluksi opinnäytetyön prosessia, tutkimusongelmaa ja -kysymyksiä sekä käytettyä menetelmää. Työn pääosuuudessa käydään läpi keskeiset käsitteet ja avataan niiden terminologiaa tarkemmin sekä tarkastellaan muutamien muiden maiden käytäntöjä kansallisen turvallisuuden huomioimisessa. Käsitteet käsitellään ensin yleisellä tasolla ja myöhemmin poliisin työn näkökulmasta asiaa tarkastellen.

Opinnäytetyön pääosuuudessa esitellään poliisin organisaatiota kansallisen turvallisuuden tuottajien ominaisuudessa ja vertaillaan hieman alueellisia eroja harva-asutuksen sekä pääkaupunkiseudun erityispiirteiden kautta. Työn loppupuolella esitellään mahdollisia uhkia, joita kansalliselle turvallisuudelle on suojelupoliisin tiedustelutyöllä selvitetty. Lopuksi tehdään tutkimuksesta johtopäätökset ja pohditaan, miten opinnäytetyössä on onnistuttu.

Sivumäärä: 20

Tarkastuskuukausi ja vuosi: 11/2021

Avainsanat: kansallinen turvallisuus, sisäinen turvallisuus, kokonaisturvallisuus, kirjallisuuskatsaus

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 OPINNÄYTETYÖN PROSESSI	2
2.1 Opinnäytetyön aihe ja tavoite.....	2
2.2 Tutkimuskysymykset	2
2.3 Kirjallisuuskatsaus opinnäytetyön menetelmänä	3
2.4 Aineistonkeruu, valinta ja analyysi	3
3 KESKEISET KÄSITTEET.....	4
3.1 Kansallinen turvallisuus	4
3.2 Sisäinen turvallisuus.....	5
3.3 Kokonaisturvallisuus.....	5
3.4 Käsitteiden eroavaisuudet	7
4 Kansallinen turvallisuus muissa maissa	7
4.1 Ruotsi.....	7
4.2 Alankomaat	8
4.3 Saksa	8
4.4 Yhdysvallat.....	8
5 KANSALLINEN TURVALLISUUS POLIISIN NÄKÖKULMASTA.....	9
5.1 Poliisin rooli	9
5.1.1 Keskusrikospoliisi.....	9
5.1.2 Paikallispoliisi.....	10
5.1.3 Suojelupoliisi.....	11
5.2 Alueelliset erot.....	11
5.3 Pääkaupunkiseudun erityistilanne	12
5.3.1 Tapahtumien ja diplomaattisten edustustojen turvaaminen	13
5.3.2 Valmiusyksikkö- ja koirapoliisitoiminta.....	13
6 KANSALLISEEN TURVALLISUUTEEN VAIKUTTAVIA UHKIA.....	14
6.1 Hybridi- ja informaatiovaikuttaminen.....	14
6.2 Kyberuhat.....	15

6.3 Yhteiskunnan rakenteisiin tai laajoihin ihmisjoukkoihin tehty terroristinen isku.....	16
7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA.....	17
LÄHTEET	18

1 JOHDANTO

Kansallinen turvallisuus on kaikille tuttu terminä, mutta useimmille ei ole selvää mitä se todella tarkoittaa. Se ei ole yksinkertaisesti selitettävä käsite, sillä sitä on vuosikymmenien ajan käytetty monin tavoin eri yhteyksissä. Kansallisen turvallisuuden käsite on tietyllä tapaa itsestään selvä, vaikka aikaan ja paikkaan sidotun käsitteen määrittäminen on todettu lähes vuosisadan aikana kertyneessä tutkimuskirjallisuudessa vaikeaksi tai mahdottomaksi (Lonka, Laitinen, Keinänen, Wähä, Huhtinen & Paasonen 2020, 9).

Kansallista turvallisuutta Suomessa tuottavat ja ylläpitävät valtionhallinnon päättävät elimet kuten sisäministeriön alaisuudessa toimiva Kansallisen turvallisuuden yksikkö sekä viranomaistoimijat kuten poliisi (ml. suojelupoliisi SUPO), puolustusvoimat, tullit ja rajavartiolaitos. Tässä opinnäytetyössä keskitytään valtakunnallisesti toimivan keskusrikospoliisin, paikallisten poliisilaitosten sekä Sisäministeriön alaisena omana valtakunnallisena yksikkönä toimivan suojelupoliisin tuottamaan kansalliseen turvallisuuteen. Muut edellä mainitut viranomaistoimijat on jätetty tietoisesti pois opinnäytetyöstä aiheen rajaamiseksi.

Opinnäytetyöni tarkoitus on avata kansallisen turvallisuuden terminologiaa ja käsitettä lähinnä poliisin työn kautta nähtynä. Samassa yhteydessä opinnäytetyössä avataan selkokielelle termejä kuten ”kansallinen turvallisuus”, ”sisäinen turvallisuus” sekä ”kokonaisturvallisuus”. Kansallista turvallisuutta on aiemmin käsitelty Poliisiammattikorkeakoulussa terrorismitutkimuksen kautta Noora Erkkilän opinnäytetyössä ”Mistä terrorismirikostutkintojen vähäisyys Suomessa johtuu?: Suomen terrorismirikostutkintojen vähäisyyteen vaikuttavat tekijät rikoslain 34 a luvun muutoksia silmällä pitäen” (2021) sekä kirjoitushetkellä vasta ehdotuksen asteella olleiden tiedustelulakien kannalta Laurea-ammattikorkeakoulussa Niko Anttolan ja Janne Takkusen opinnäytteessä ”Tiedustelulakihankkeen suhde rikostorjuntaan” (2015).

Opinnäytetyön aihe on saatu Poliisiammattikorkeakoulun erikoistutkija ja kansainvälisen politiikan dosentti Kari Laitiselta, joka on työskennellyt Tampereen ja Helsingin yliopistoissa sekä eri tehtävissä valtionhallinnossa. Työurallaan hänen tehtäviinsä ovat kuuluneet laaja-alaiseen sekä kansalliseen turvallisuuteen, strategiatyöhön ja ennakointiin liittyvät kysymykset sekä erilaisten tutkimus- ja kehittämishankkeiden johtaminen (Docendo 2021).

Turvallisuus on maailmanlaajuisesti ajatellen aiheena ehkä ajankohtaisempi kuin koskaan. Kirjoitushetkellä toista vuotta jatkunut koronakriisi, Afganistanissa hiljattain tapahtunut vallanvaihto ja sen aiheuttamat massiiviset evakuoinnit, ääriajattelijoiden aiheuttaman terrorismin uhkakuvat ja päivittäin mediassa paistatteleva ilmastonmuutos, herättävät varmasti turvattomuuden tunnetta

joka puolella maailmaa. Nämä kaikki uhat heijastuvat myös Suomeen vaikuttaen kansalaisten turvallisuudentunteeseen. Se tekee turvallisuudesta kansallista.

2 OPINNÄYTETYÖN PROSESSI

2.1 Opinnäytetyön aihe ja tavoite

Opinnäytetyöni käsittelee kansallista turvallisuutta poliisin näkökulmasta eli miten poliisissa käsitteään kansallinen turvallisuus, joka on aiemmin koskettanut lähinnä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa sekä ollut enimmäkseen puolustusvoimille kuuluvaa aihealuetta. Aihetta ei ole aiemmin käsitelty pelkästään poliisin kannalta, mutta viime vuosina aiheeseen on kiinnitetty enemmän huomiota mm. lainsäätäjien toimesta, esimerkiksi 2019 käyttöön otettujen tiedustelulakien muodossa, joita ovat:

- laki tietoliikennetiedustelusta siviilitiedustelusta (582/2019, TtStL)
- laki sotilastiedustelusta (590/2019, SotTiedL)
- laki tiedustelutoiminnan valvonnasta (121/2019, TiedVL)
- poliisilain uusi luku 5a (872/2011, PolL, muutossäädös 26.4.2019/581) (Widlund 2020, 135).

Opinnäytetyön aiheen sain kansainvälisen politiikan dosentti Kari Laitiselta, joka toimii erikoistutkijana Poliisiammattikorkeakoululla Tampereella. Aihe kiinnostaa minua tulevana turvallisuusalan ammattilaisena, joten haluan avata termiä ”kansallinen turvallisuus” ja selventää lukijalle mitä se tarkoittaa nimenomaan poliisin näkökulmasta. Tavoitteeni on tällä opinnäytetyöllä myös pyrkiä kertomaan, minkälaisilla toimilla kansallista turvallisuutta ylläpidetään ja tuotetaan keskusrikospoliisin, paikallispoliisin sekä suojelupoliisin toimesta.

2.2 Tutkimuskysymykset

Tarkoitukseni on opinnäytetyössä saada vastaukset seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

- Mitä ovat kansallinen turvallisuus, sisäinen turvallisuus sekä kokonaisturvallisuus?
- Miten edellä mainitut käsitteet määritellään ja miten ne eroavat toisistaan?
- Millä tavoin poliisissa ja sen eri yksiköissä toteutetaan kansallista turvallisuutta?

2.3 Kirjallisuuskatsaus opinnäytetyön menetelmänä

Opinnäyte voi olla tutkimuksellinen, jolloin se on yhteenveto tai kooste olemassa olevasta aiheeseen liittyvästä tutkitusta tiedosta eli kirjallisuuskatsaus (Haikansalo & Korander 2021, 3). Opinnäytetyöhöni valitsin tutkimusmenetelmäksi kuvailevan kirjallisuuskatsauksen ja sen toisen pääluokan, kertovan eli narratiivisen kirjallisuuskatsauksen. Narratiivisessa kirjallisuuskatsauksessa tarkoituksena on saada ilmiöstä mahdollisimman laaja-alainen kokonaiskuva tai siinä kuvaillaan aiheen historiaa ja kehityskulkua (Salminen 2011, 7).

Kirjallisuuskatsauksen tarkoitus on näyttää miten ja mistä näkökulmista aihetta on aiemmin tutkittu (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 121). Kirjallisuuskatsaus syventää kirjoittajan tietämystä ilmiöistä, teorioista, malleista ja aikaisemmista tutkimuksista ja on metodi, jolla tutkitaan tehtyä tutkimista (Salminen 2011, 6). Salminen (2011, 9) toteaa julkaisussaan, että kirjallisuuskatsaus on avain teorian kehittämiseen tai uuden luomiseen. Kirjallisuuskatsauksen avulla voidaan arvioida teoriaa, sen avulla saadaan kokonaiskuva tietystä asiakokonaisuudesta, tunnistetaan ongelmia sekä kuvataan tietyn teorian historiallista kehitystä (Salminen 2011, 9). Kanasen (2019, 40) mukaan kirjallisuuskatsaus ei voi olla kuitenkaan pelkkä katsaus tai kooste ilman analyttistä otetta ja aineistoa tulee pystyä tarkastelemaan kriittisesti.

2.4 Aineistonkeruu, valinta ja analyysi

Aineiston valinnassa kiinnitettiin huomiota sen luotettavuuteen, ts. lähteiden tuli olla tutkimustietoon perustuvia ja virallisia julkaisuja. Lähdemateriaalina olen käyttänyt pääasiassa virallisia valtionhallinnon, viranomaisten sekä aiheeseen perehtyneiden tutkijoiden ja lainoppineiden julkaisemia teoksia, puheita, väitöskirjoja ja muita soveltuvia julkaisuja sekä verkkosivuja. Tällä perusteella karsittiin jo alkuvaiheessa Wikipedia sekä muut avoimet ja vapaat tietolähteet pois, jotta tieto olisi mahdollisimman ehyttä ja luotettavaa.

Tietoa on kerätty yllä mainituista eri viranomais- ja tutkimuslähteistä hakusanoilla ”kansallinen turvallisuus”, ”sisäinen turvallisuus” sekä ”kokonaisturvallisuus” ja poimittu niiden määritelmiä, joita on sitten vertailtu ja tulokset koottu yhteen. Näistä on kerrottu luvuissa 3.4 ja 7.

3 KESKEISET KÄSITTEET

3.1 Kansallinen turvallisuus

Kansallinen turvallisuus on käsite, jonka voi jakaa karkeasti osiin mm. seuraavasti:

- Kansallinen
 - on jotain kansalle ominaista ja yhteistä
 - on kansaan kohdistuvaa
 - on kansalle tunnusmerkillistä.

- Turvallisuus
 - on tila, jossa vaarat, uhkat ja riskit ovat hallittavissa tai poissa
 - sisältää myös psykologisen kokemuksen niiden poissaolosta vallitsevassa olotilassa.

Turvallisuudella voidaan viitata ns. ”kovaan” turvallisuuteen eli tarkoitukselliselta vahingoittavalta toiminnalta (kuten aseellisen voiman käyttö, väkivalta, rikollinen toiminta) suojassa olemiseen, esimerkiksi valtion tai rakennuksen turvallisuus hyökkääjiä vastaan. Se voi myös viitata ”pehmeään” turvallisuuteen, siis turvallisuuteen, joka ei vaaranna tarkoituksellisen toiminnan vuoksi vaan esimerkiksi tapaturmien, onnettomuuksien tai virheiden vuoksi, kuten työturvallisuus, potilasturvallisuus tai tuotteiden käyttöturvallisuus. (Termipankki 2021.)

Vaikeasti määritettävä kansallisen turvallisuuden käsite jäsentää toimintaympäristön synnyttämää laajaa turvallisuuskysymysten kenttää (Lonka ym. 2020, 3). Kansallinen turvallisuus, kuten oikeuskansleri Tuomas Pöysti (2019) määrittelee, sisältää valtion ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan ja siten ulkoiseen ja sotilaalliseen turvallisuuteen sekä sisäiseen yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen liittyvät ulottuvuudet. Pöysti (2019) mainitsee virheellisesti puheessaan, että kansallinen turvallisuus nostettiin käsitteenä mukaan perustuslakiin vasta vuonna 2019, vaikka todellisuudessa lakimuutos astui voimaan jo edellisen vuoden lokakuussa, kun perustuslain luottamuksellisen viestinnän suojan rajoittamisen perusteita laajennettiin niin, että viestin salaisuuteen voidaan puuttua muun muassa tiedon hankkimiseksi sotilaallisesta toiminnasta taikka sellaisesta muusta toiminnasta, joka vakavasti uhkaa kansallista turvallisuutta (PeL 2:10.4).

Kansallinen turvallisuus on yhteisöllisempää kuin yksilöiden henkilökohtainen turvallisuus (Hakonen 2020). Kansallisella turvallisuudella ymmärretään ihmisten kollektiivista turvallisuutta välittömästi tai välillisesti kohdistuvaa väkivaltaista uhkaa vastaan (Pöysti 2019). Hakonen (2020) toteaa

lainsäädäntömme tuntevan yksilön turvallisuuden käsitteen lisäksi yleisen turvallisuuden ja yhteiskunnan turvallisuuden käsitteet ja yleisessä turvallisuudessa suojelukohteena on yksilön sijasta suurempi ihmisjoukko, ja yhteiskunnan turvallisuudessa suojelukohteina ovat koko yhteisön edut.

Kansallisen turvallisuuden ylläpitäminen on konkreettisimmillaan valtion alueellisen koskemattomuuden turvaamista, mutta oikeusvaltion oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen tulee kunnioittaa ihmisarvon loukkaamattomuutta sekä perus- ja ihmisoikeuksien kunnioittamista, kuten henkilökohtaisen turvallisuuden toteutuminen omille kansalaisilleen ja muille täällä oleskeleville (Hakonen 2020).

Vesa Kannianen (2019, 37) määrittelee kansallisen turvallisuuden tarkoittavan raportissaan maan kykyä puolustaa maan rajoja potentiaalisen vihollisen uhalta tai hyökkäykseltä. Kannianen (2019, 37) pohdiskelee kansallisen turvallisuuden olevan maallemme jopa tärkein julkishyödyke, jollaisiksi hän laskee pääasiassa julkisen vallan tuottamat ja veroilla rahoitetut palvelut, kuten puolustus, poliisi, oikeuslaitos ja tiestö. Julkishyödykkeet eroavat Kannianen (2019, 37) mukaan yksityishyödykkeistä siten, että julkishyödykkeistä hyötyvät kaikki, kun yksityishyödykkeiden kulutus sulkee pois sen, että joku muu voisi kuluttaa ko. hyödykettä (esim. syödä samaa leipää). Kannianen (2019, 34) mukaan kansallisessa turvallisuudessa on kysymys myös katastrofiteorian elementeistä: tapahtuma – sotilaallisen hyökkäyksen kohteeksi joutuminen – toteutuu pienellä todennäköisyydellä mutta toteutuessaan sen vaikutukset ovat dramaattiset.

3.2 Sisäinen turvallisuus

Valtioneuvoston sisäisen turvallisuuden selonteon mukaan sisäinen turvallisuus muodostuu useista tekijöistä yhteiskunnassa. Sillä tarkoitetaan niitä yhteiskunnan ominaisuuksia, joiden johdosta ihmiset voivat nauttia oikeusjärjestelmän takaamista oikeuksista ja vapauksista ilman rikollisuudesta, häiriöistä, onnettomuuksista ja niihin rinnastettavista kansallisista ja kansainvälisistä ilmiöistä johtuvaa pelkoa tai turvattomuutta. (Valtioneuvosto 2021, 8.)

3.3 Kokonaisturvallisuus

Kokonaisturvallisuus on kehys yhdessä tekemiselle, yhteistoimintamalli, joka on kuvattu yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa (YTS 2017). Siihen on kuvattu yhteiskunnan varautumisen perusperiaatteet. Yhteistoimintamallissa toimijat jakavat ja analysoivat turvallisuutta koskevaa tietoa, suunnittelevat ja harjoittelevat yhdessä. Ennakoinnin avulla voidaan vastata tulevaisuuden turvallisuushaasteisiin ja ehkäistä niitä. (Turvallisuuskomitea 2017c, 5.)

Kokonaisturvallisuus määritellään tilaksi, jossa yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin kohdistuviin uhkiin ja riskeihin on varauduttu. Elintärkeät toiminnot ovat kaikissa tilanteissa ylläpidettäviä toimintokokonaisuuksia, jotka ovat yhteiskunnan kannalta välttämättömiä. (Turvallisuuskomitea 2017a, 16–17.)

Yhteiskunnalle elintärkeitä toimintoja ovat johtaminen, kansainvälinen ja EU-toiminta, puolustuskyky, sisäinen turvallisuus, talous, infrastruktuuri ja huoltovarmuus, väestön toimintakyky ja palvelut sekä henkinen kriisinkestävyys (Turvallisuuskomitea 2017b, 9) (kuva 1).

Kokonaisturvallisuus tehdään yhteistyönä yhdessä viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten kanssa (Turvallisuuskomitea 2017c, 1). Suomen kokonaisturvallisuuden vahvuus on se, että yhteistoimintamalli kattaa kaikki yhteiskunnan tasot ja tahot. Kokonaisturvallisuuden verkosto muodostuu valtionhallinnosta, viranomaisista, elinkeinoelämästä, maakunnista ja kunnista sekä yliopistoista ja tutkimuslaitoksista, järjestöistä, yhteisöistä ja yksilöistä. Tässä verkostossa voidaan jakaa tietoa, asettaa yhteisiä tavoitteita ja sitoutua joustavasti yhteistyöhön. (Turvallisuuskomitea 2017c, 7.)

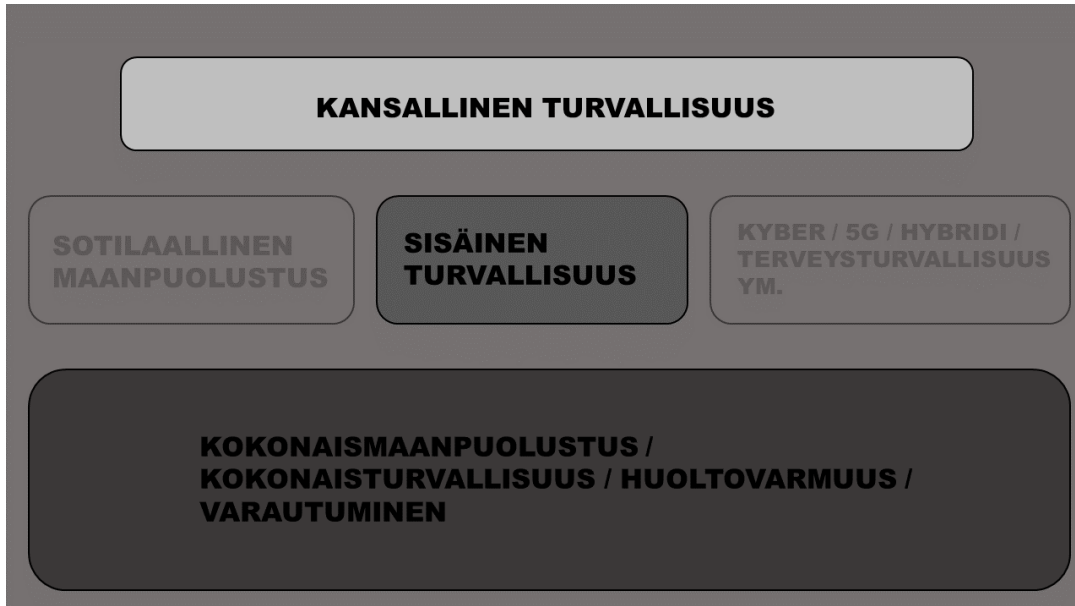
Kokonaisturvallisuuteen sisältyy yhteinen riskien ennakointi, varautumisen suunnittelu, koulutus ja harjoittelu kaikkien yhteiskunnan toimijoiden osalta, mikä luo valmiuden turvata yhteiskunnan elintärkeät toiminnot. Viranomaisille on jaettu toimintojen turvaamiseksi vastuutehtävät ja jos tilanne sitä vaatii, toimivaltaista viranomaista on pystyttävä tukemaan kaikilla yhteiskunnan käytettävissä olevilla voimavaroilla. (Turvallisuuskomitea 2017b, 9.)

Kuva 1. Yhteiskunnan elintärkeät toiminnot (Turvallisuuskomitea 2017b, 7)

3.4 Käsitteiden eroavaisuudet

Kansallinen turvallisuus sekä sisäinen turvallisuus sisältyvät kokonaisturvallisuuden yhteistoimintamalliin. Sisäinen turvallisuus sisältyy puolestaan vahvasti kansallisen turvallisuuden käsitteeseen (kuva 2).

Kuva 2. Eri turvallisuuskäsitteet Laitisen & Huhtisen (2021, 65) kuvasta muokattuna

4 KANSALLINEN TURVALLISUUS MUISSA MAISSA

Suomen lisäksi myös muissa maissa on mietitty kansallisen turvallisuuden näkökulmasta yhteiskunnalle tärkeiden toimintojen turvaamista kriisitilanteiden varalta. Eri maiden turvallisuusstrategiat eroavat toisistaan, mutta kansallinen turvallisuus on mainittu niissä osin otsikkotasolla, osin tuodaan esiin varsinaisessa teksteissä (Laitinen & Huhtinen 2021, 76). Eri teksteissä korostuvat turvallisuusilmiöiden monimutkaisuus, keskinäisriippuvuus, ennakointi ja yhteistyön tarpeellisuus niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin (Lonka ym. 2020, 26–27).

4.1 Ruotsi

Laitinen & Huhtinen (2021, 77) toteavat, että Ruotsin kansallinen turvallisuusstrategia NSS (2017) määrittää tehtäväkseen varmistaa ruotsalaisten turvallisuus ja terveys. Strategiassa mainitaan keskeisiksi kysymyksiksi huoltovarmuus, demokratia, vapaus sekä ihmisoikeudet ja valtion tehtäviksi turvallisuuskysymysten riittävä organisatorisen ja poliittisen tuen antaminen.

Ruotsin kansallisen turvallisuuden strategiassa kansalliselle turvallisuudelle ei ole varsinaista määritelmää, mutta se on mainittu tiivistelmäosiossa. (Lonka ym. 2020, 27.)

4.2 Alankomaat

Alankomaat teki integroidun kansainvälisen turvallisuusstrategian (IISS). Sen tavoitteena on pysyä turvallisena maana ja alueena Euroopassa, taata turvalliset kommunikaatio- ja liikenne yhteydet Alankomaista ulospäin ja edistää turvallisuutta Euroopan ulkopuolella. (Lonka ym. 2020, 27.)

Kuten Ruotsillakin, Alankomaiden turvallisuusstrategia korostaa riippuvuutta muihin maihin nähden sekä eri maiden välistä yhteistyötä (Lonka ym. 2020, 27).

4.3 Saksa

Saksa keskittyy perinteisten tapojen, kuten oman maansa ja kansalaistensa puolustamisen, lisäksi myös ennakoivaan lähestymistapaan turvallisuuspolitiikassaan. Sen mukaan kansallisesta turvallisuudesta huolehtiminen kuuluu valtion lisäksi myös teollisuuden, akateemisen yhteisön sekä yhteiskunnan vastuulle. (Laitinen & Huhtinen 2021, 77.)

Integroitu lähestymistapa ja koordinointi ovat välttämättömiä kansakunnan kannalta. (Laitinen & Huhtinen 2021, 77.)

4.4 Yhdysvallat

Kansallisen turvallisuuden käsite on kotoisin Yhdysvalloista, josta se on levinnyt muihin maihin (Laitinen & Huhtinen 2021, 75). Sen historia sijoittuu ajallisesti jo toista maailmansotaa edeltävään aikaan ja erityisesti kylmän sodan alkuun, ja Yhdysvalloissa kansallisen turvallisuuden käsitteellä on ollut keskeinen asema ulko- ja turvallisuuspolitiikan lisäksi maan sisäisessä turvallisuuskeskustelussa (Laitinen & Huhtinen 2021, 63–64).

Yhdysvaltojen kansallisen turvallisuuden strategiassa keskiössä ovat kansakunnan ja kansalaisten turvaamisen lisäksi amerikkalainen elämäntapa, rajat, taloudelliset intressit, sotilaallinen suorituskyky, diplomatia ja valtiomiestaito sekä Yhdysvaltojen vaikutusvallan turvaaminen, toteavat Laitinen ja Huhtinen (2021, 77). Yhdysvaltojen keskeisimmät kilpailijat Venäjä ja Kiina eivät juurikaan poikkea suhteessa muihin valtioihin turvallisuuspolitiikassaan Laitisen ja Huhtisen (2021, 77) mukaan.

5 KANSALLINEN TURVALLISUUS POLIISIN NÄKÖKULMASTA

5.1 Poliisin rooli

Poliisin tärkeimmät tehtävät on määritelty poliisilain (PolL, 872/2011) 1 luvun 1 §:ssä, joka alkaa seuraavasti:

”Poliisin tehtävänä on oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, kansallisen turvallisuuden suojaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen sekä rikosten ennalta estäminen, paljastaminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen.”

Poliisille on näiden lisäksi määritelty myös muita tehtäviä, kuten yhteistyötä muiden viranomaisten ja kansalaisten kanssa.

Kansallisen turvallisuuden suojaaminen lisättiin poliisilakiin vasta hiljattain 26.4.2019 eduskunnan tekemällä päätöksellä, samalla kuin uusi siviilitiedustelulaki hyväksyttiin (HE 202/2017). Samalla tehtiin muutoksia mm. rikoslakiin, pakkokeinolakiin sekä esitutkintalakiin.

Poliisihallituksen johtamassa poliisiorganisaatiossa kansalliseen turvallisuuteen kytkeytyviä tehtäviä kuuluu sekä valtakunnallisena yksikkönä toimivalle keskusrikospoliisille että paikallisille poliisilaitoksille. Suojelupoliisi toimii omana valtakunnallisena yksikkönään sisäministeriön alaisuudessa (kuva 3).

Kuva 3. Poliisin organisaatio. (Poliisiammattikorkeakoulu 2021.)

5.1.1 Keskusrikospoliisi

Keskusrikospoliisi (KRP) on poliisin valtakunnallinen yksikkö, joka toimii koko Suomen alueella laajalla tehtäväkentällä. Keskusrikospoliisi tutkii ja paljastaa vakavaa, organisoitunutta ja ammatti- maista rikollisuutta sekä kehittää rikostorjuntaa. Kehitystyöhön kuuluu esitutkinta, rikostiedustelu sekä rikostutkintamenetelmät. KRP tuottaa lisäksi asiantuntijapalveluita rikostorjunnan osalta muille viranomaisille. (Poliisi 2021a.)

KRP:llä on myös joitakin muita erityisiä asiantuntijatehtäviä, kuten vastuu poliisin, Tullin ja Rajavartiolaitoksen niin kutsutusta PTR-rikostiedusteluyhteistyöstä. Suomen ainoa Rikostekninen laboratorio toimii Keskusrikospoliisissa. Laboratorio palvelee kaikkia poliisin yksiköitä sekä eräitä muita viranomaisia. Keskusrikospoliisissa toimii myös kyberrikostorjuntaan keskittynyt Kyberrikoskeskus. (Sisäministeriö 2021.)

Keskusrikospoliisi on myös kansainvälisen rikospoliisiyhteistyön kansallinen keskus Suomessa ja vastaa Interpolin, Europolin ja Schengenin kansallisten keskuksen tehtävistä (Sisäministeriö 2021).

5.1.2 Paikallispoliisi

Poliisin valtakunnallisten yksiköiden lisäksi Poliisihallituksen alaisuudessa toimii yhteensä 11 poliisilaitosta. Paikallispoliisin palveluverkkona toimivat pääpoliisiasema ja poliisiasemat, poliisin palvelupisteet sekä yhteispalvelun asiointipisteet. (Poliisi 2021c.)

Poliisi vastaa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpidosta, jolla suojataan yhteiskunnan keskeinen infrastruktuuri, ennalta estetään ja torjutaan terrorismi sekä järjestäytynyt ja muu vakava rikollisuus sekä vakavat häiriöt. Rikosten esitutkinnalla sekä toimivalla rikostorjunnalla on ehkäisevä vaikutus rikollisuuteen ja se ylläpitää yhteiskuntarauhaa. Vakavien onnettomuuksien, rikosperusteisten tekojen ja muiden poikkeuksellisten tapahtumien tutkinnalla pyritään ennalta ehkäisemään vastaavia tapahtumia mahdollisimman tehokkaasti, vaikuttaen myös tekijöihin ennalta estävästi. Poliisi antaa myös virka-apua, jolla tuetaan muiden viranomaisten tehtävien toteuttamista. (Turvallisuuskomitea 2017c, 41.)

Paikallispoliisin tehtävänä on

- ylläpitää yleistä järjestystä ja turvallisuutta
- toimia rikollisuuden ennalta estämiseksi
- tutkia rikoksia ja muita yleistä järjestystä tai turvallisuutta vaarantavia tapahtumia
- ohjata ja valvoa liikennettä
- toimia liikenneturvallisuuden edistämiseksi
- suorittaa muut poliisille säädetyt tai määrätyt tehtävät.

Poliisin lupapalvelut ovat kiinteä osa poliisitoimintaa ja liittyvät yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen, rikosten ennalta estämiseen ja liikenneturvallisuuden edistämiseen. (Poliisi 2021c.)

5.1.3 Suojelupoliisi

Suojelupoliisi (SUPO) on sisäministeriön alainen turvallisuus- ja tiedustelupalvelu, joka toimii Suomessa ja ulkomailla. Suojelupoliisin tehtäviin kuuluu havaita, estää ja paljastaa sellaisia toimia, hankkeita ja rikoksia, jotka voivat uhata valtio- tai yhteiskuntajärjestystä tai Suomen sisäistä tai ulkoista turvallisuutta sekä ennaltaehkäistä ja torjua kaikkein vakavimpia kansallisen turvallisuuden uhkia. (Suojelupoliisi 2021b.)

Kansallisesta turvallisuudesta vastaavien viranomaisten tiedonhankinta tietoverkkoympäristöstä vakavien uhkien tunnistamiseksi on luonteeltaan tiedustelua (Puolustusministeriö 2015, 1). Tiedustelua suorittaa Suomessa puolustusvoimat sekä suojelupoliisi.

Vuonna 2002 astui voimaan turvallisuusselvityksiä koskeva laki (177/2002), jolloin määriteltiin lain tasolla aikaisempaa tarkemmin Suojelupoliisin henkilöstöturvallisuustyö ja turvallisuusselvitykset, joita tehdään kansallisen turvallisuuden tai erittäin merkittävän yksityisen taloudellisen edun kannalta tärkeisiin tehtäviin hakeutuvista henkilöistä. (Suojelupoliisi 2021b.)

Suojelupoliisi seuraa väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin kehitystä ja tilannekuvaa sekä tekee yhteistyötä paikallispoliisin kanssa. Suojelupoliisi antaa lisäksi muille viranomaisille virka-apua. (Sisäministeriö 2019b, 11.)

Tiedustelulakien aikaansaaminen on ollut eräs kansallisen turvallisuuden suurista onnistumisista. Suojelupoliisin luopuminen rikostutkinnasta ja voimavarojen suuntaaminen tiedusteluun ja ennakointiin, ovat selkeitä strategisia toimenpiteitä kansallisen turvallisuuden edistämiseksi. (Laitinen & Huhtinen 2021, 323.)

5.2 Alueelliset erot

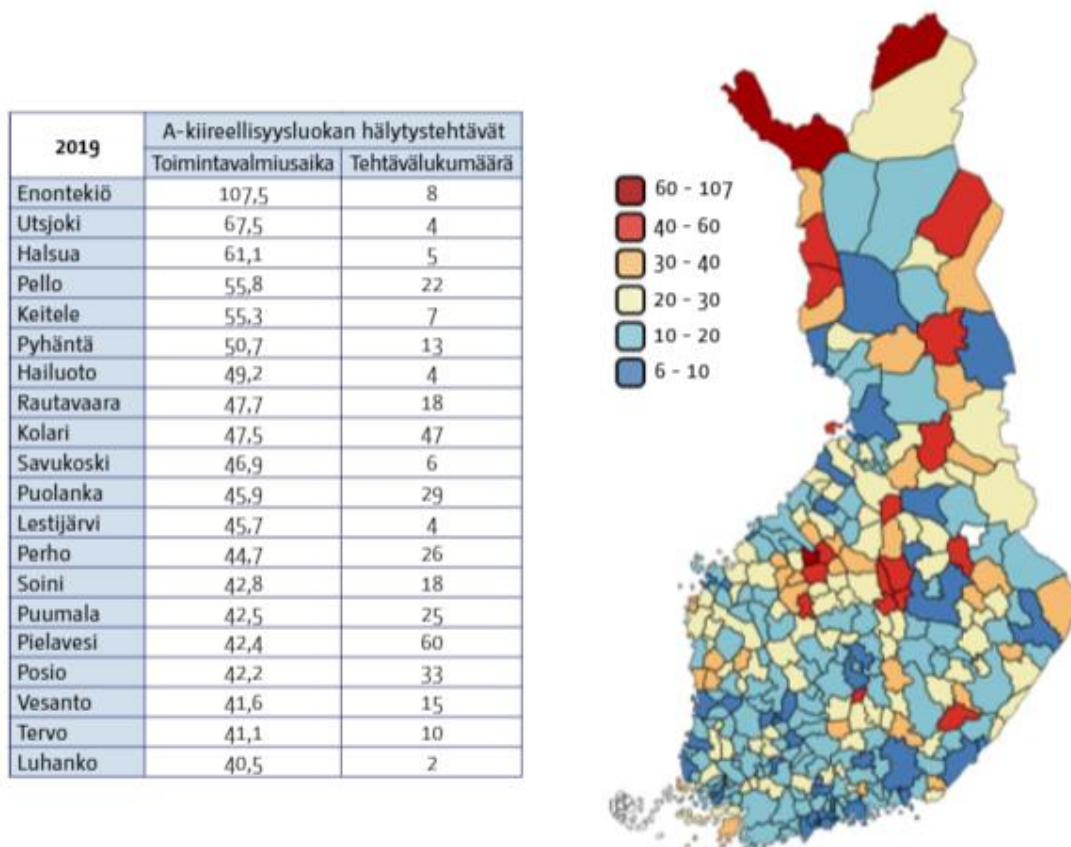
Suomi on harvaan asuttu maa, jossa asutus on voimakkaasti keskittynyt maan eteläisiin osiin ja suurimpiin kaupunkeihin. Helsinki on Suomen kaikkein tiheimmin asutettu kaupunki 3066 asukkaallaan maaneliökilometriä kohden (as/maa-km²). Harvimmin asutut kunnat ovat puolestaan Utsjoki, Enontekiö ja Savukoski, joissa asuu keskimäärin vain 0,2 asukasta/maa-km². (Kuntaliitto 2021.)

Maakuntatasolla tiheimmin asutulla Uudellamaalla asuu keskimäärin 187 asukasta neliökilometrillä, kun harvimmin asutussa maakunnassa Lapissa, yhdellä maaneliökilometrillä asuu keskimäärin vain 1,9 ihmistä ja Kainuussakin vain 3,6 (Kuntaliitto 2021).

Suomen kolmanneksi suurimmassa kunnassa, Enontekiössä, lakkautettiin sen ainoa poliisipartio alkuvuodesta 2018, jota perusteltiin toimintojen tiivistämisellä (Lapin poliisilaitos 2018, 2). Koska perustuslain mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä ja jokaisella on oikeus turvallisuuteen,

päätivät kuntalaiset palkata oman poliisipartion, mutta se ei ollut lainsäädännöllisesti mahdollista (Heino, Huotari & Laitinen 2020, 49).

Vuonna 2019 Enontekiössä keskimääräinen toimintavalmiusaika oli 107,5 minuuttia A-kiireellisyysluokan tehtävillä ja Suomessa oli 20 kuntaa, joissa se oli yli 40 minuuttia (kuva 4). Toimintavalmiusajalla tässä yhteydessä tarkoitetaan aikaa, joka tehtävän vastaanottamisesta kestää siihen, kun poliisi on hälytyskohteessa valmiina toimimaan. (Poliisihallitus 2020, 11.)

Kuva 4. Suomen kunnat vuonna 2019, joissa keskimääräinen toimintavalmiusaika yli 40 minuuttia (Poliisihallitus, 23)

Vastaavasti Helsingissä poliisilta avun saaminen kiireellisessä tapauksessa kestää tehtävän vastaanottamisesta partion paikalle saapumiseen taajamassa keskimäärin 4,97 sekuntia ja taajaman ulkopuolellakin 6,67 sekuntia (Poliisihallitus 2020, 40.)

5.3 Pääkaupunkiseudun erityistilanne

Helsinki Suomen pääkaupunkina ja väestömäärältään suurimpana kaupunkina asettaa joitain erityispiirteitä poliisitoiminnalle. Helsingin poliisilaitos, joka on Suomen suurin poliisiyksikkö, jakautuu

sekä esine- ja rikospaikkaetsintä. Lisäksi poliisilla on erikoiskoiria, jotka ovat saaneet koulutuksen johonkin erikoistehtävään, kuten palonsyöntutkinnan avustaminen, räjähdys- tai huumausaineiden ja rahan etsintä sekä ruumisetsintä. (Poliisi 2021b.)

Aapion (2016, 3) mielestä Helsingissä koirapoliisitoiminnan osalta tulee huolehtia siitä, että pääkaupunkiseudulle kyetään sijoittamaan riittävä määrä erityisesti räjähdys- ja huumausaineiden löytämiseen erikoistuneita koiria ohjaajineen.

6 KANSALLISEEN TURVALLISUUTEEN VAIKUTTAVIA UHKIA

Kansallisen turvallisuuden uhkat ovat perustuslakivaliokunnan mukaan kansanvaltaista valtio- ja yhteiskuntajärjestystä, yhteiskunnan perustoimintoja, suuren ihmismäärän henkeä ja terveyttä tai kansainvälistä rauhaa ja turvallisuutta uhkaavia toimintoja (Pöysti 2019).

6.1 Hybridi- ja informaatiovaikuttaminen

Hybridivaikuttamisella tarkoitetaan suunnitelmallista toimintaa, jossa valtiollinen tai ei-valtiollinen toimija voi hyödyntää samanaikaisesti erilaisia keinoja vaikuttaakseen kohteena olevan valtion heikkouksiin ja saavuttaakseen omat tavoitteensa. Yleisesti pyrkimyksenä on epävakauden ja epäluottamuksen luominen yhteiskuntaan sekä poliittisen päätöksenteon hankaloittaminen esimerkiksi sotilaallisilla, taloudellisilla tai teknologisin painostuskeinoin sekä erilaisilla informaatio-operaatioilla. (Limnell 2019.)

Hybridivaikuttamisen keinot voivat olla esimerkiksi taloudellisia, poliittisia tai sotilaallisia. Hybridivaikuttamisessa voidaan käyttää myös teknologiaa ja sosiaalista mediaa ja sitä voi olla vaikea tunnistaa. Eri keinoja voidaan käyttää samanaikaisesti tai siten, että ne seuraavat toisiaan. (Turvallisuuskomitea 2017c, 96.)

Laitisen ja Huhtisen (2021, 74) mielestä tietoturvaluuteen, teknologiseen osaamiseen ja ylipäättäen kansalaisten osaamiseen liittyvät seikat ovat korostuneet entisestään, kun globalisaation edistämisen informaatioteknologian merkitys on kasvanut, mikä heijastuu puolestaan turvallisuusuhkiin sekä niitä koskeviin kyvykkyyksiin.

Viranomaisvalvontaa kohdistetaan kansalaisiin yhä enemmän heidän oman turvallisuutensa takamiseksi. Fyysinen valvonta, kuten kuvauskoptereiden, lennokkien, kameratolppien käyttö sekä yksittäisten kansalaisten matkaviestimien paikantamistietojen kerääminen vie ensinnäkin valtavasti resursseja ja toisaalta herättää vakavan kysymyksen demokraattisen yhteiskunnan kansalaisten liikkumisvapaudesta. (Laitinen & Huhtinen 2021, 123–124.)

Poliisi ja muut turvallisuusviranomaiset voivat joutua hybridivaikuttamisen kohteiksi esimerkiksi siten, että tekijät pyrkivät tietoisesti horjuttamaan luottamusta kohteisiinsa. Se jää usein tavanomaisen viranomaistorjunnan ulottumattomiin, koska se toimii laillisen ja laittoman rajamaastossa, mikä on hybridivaikuttamiselle ominaista. (Limnell 2019.)

Informaatiovaikuttamisella tarkoitetaan suunnitelmallista toimintaa, jonka tavoitteena on informaatiota muokkaamalla saada aikaan omien tavoitteiden mukaisia muutoksia kohteen informaatio- ja mielipideympäristössä (Turvallisuuskomitea 2017c, 96).

Helsingin poliisilaitoksen komentaja, Lasse Aapio (2016, 3–4) mainitsee informaatiovaikuttamisen lisääntyneen poliisin arjessa samalla kuin poliittiset jännitteet ovat kasvaneet. Erityisesti muukalaisvihamieliset sekä äärioikeistolaiset ryhmät saivat uuden kasvualustan syksyllä 2015 tapahtuneen turvapaikkahakijoiden ryntäyksen jälkeen ja Aapion (2016, 3–4) mukaan näissä ympäristöissä toimivat marginaaliryhmät ovat erityisen alttiita vaikuttamiselle.

Syksyn 2015 jälkeen maahanmuuttoa vastustavista piireistä on eriytynyt pieniä ryhmittymiä, joiden tarkoituksena vaikuttaa olevan vastakkainasettelun lisääminen sekä sananvapauden varjolla tapahtuva pelottelu ja vihapuheen levittäminen. Kyseisten ryhmien järjestämiä mielenosoituksia paisutellaan usein mediassa. Ryhmien toiminta luo erinomaista maastoa suoraan tai epäsuoraan informaatiovaikuttamiseen sekä vastakkainasettelun lisäämiseen. (Aapio 2016, 3–4.)

6.2 Kyberuhat

Turvallisuuskomitean (2017a, 40, 44) mukaan kyberuhka määritellään "mahdollisesti toteutuvaksi haitalliseksi tapahtumaksi tai kehityskuluksi, joka toteutuessaan vaarantaa yhteiskunnan elintärkeän toiminnon tai muun kybertoimintaympäristöstä riippuvaisen toiminnon".

Tietoteknisten laitteiden ja järjestelmien toimimattomuus, informaatioinfrastruktuurin luhistuminen tai vakavat kyberhyökkäykset voivat aiheuttaa erittäin kielteisiä vaikutuksia julkisiin palveluihin, liike-elämään ja hallintoon ja siten koko yhteiskunnan toimintaan. Kyberhyökkäyksillä voidaan tuottaa suuria häiriöitä ja jopa lamauttaa osia kriittisestä infrastruktuurista ja yhteiskunnan elintärkeistä toiminnoista. Valtio tai organisaatio voidaan painostaa poliittisiin, sotilaallisiin tai taloudellisiin myönnytyksiin. Suurvallat ovat rinnastaneet kyberhyökkäykset sotilaallisiin toimiin, joihin voidaan vastata kaikin mahdollisin keinoin. (Turvallisuuskomitea 2013, 17.)

Koronakriisi on vaikuttanut kyberuhkien määrää lisäävästi, sillä sen alkaessa alkuvuodesta 2020, suuri osa yhteiskunnan keskeisistä toiminnoista siirrettiin nopealla aikataululla verkkoon etäyhteyksien varaan. Tiedon saatavuus oli usein tietoturvallisuuden keskeisin komponentti, juuri tietoturvan kustannuksella, johtuen etäkäytön nopeasti kasvaneesta tarpeesta. Myös Suomen kaltaiset pitkälle

digitalisoituneet eurooppalaiset valtiot joutuivat tällöin uudella tavalla haavoittuviksi. (Suojelupoliisi 2020, 3.)

Taloudellisella motiivilla toimivat kyberrikolliset pystyvät mukautumaan muutoksiin nopeammin kuin valtiolliset vakoilijat, joiden toiminta perustuu suunnitelmalliseen johdettuun toimintaan. Kyberhyökkäykset muodostavat uhkan kansalliselle turvallisuudelle ja ne voivat olla vaikuttavuudeltaan ja vakavuudeltaan rinnastettavissa jopa aseelliseen hyökkäykseen. Tietoturvan ylläpitäminen on tärkein yksittäinen toimenpide, josta tulee huolehtia kaikilla käyttäjätasoilla. Kansallinen turvallisuus vaarantuu, jos tiedon saatavuus asetetaan keskeisten järjestelmien ylläpidossa kaikkien muiden tietoturvallisuuden komponenttien edelle. (Suojelupoliisi 2020, 3.)

Tiedonhankintalakityöryhmän mietinnössä (Puolustusministeriö 2015, 13) mainitaan, että turvallisuusviranomaisten tiedonhankintakyvyn kehittämisessä ei kysymys ole tavanomaisena pidettävästä verkkorikollisuuden torjunnasta vaan kansalliseen turvallisuuteen kohdistuvien vakavien uhkien havaitsemisesta ja tunnistamisesta sekä niiden torjunnan mahdollistamisesta.

6.3 Yhteiskunnan rakenteisiin tai laajoihin ihmisjoukkoihin tehty terroristinen isku

Väkivaltaisen radikalisoitumisen taustalla on erilaisia syitä, eikä siksi olekaan ainoastaan yhtä profiilia, jonka avulla voitaisiin varmasti tunnistaa henkilöt, jotka saattavat suunnitella laajamittaista väkivaltaa tai terroristista rikosta (Sisäministeriö 2019a, 35.) Suojelupoliisin (2020, 3) mukaan merkittävimmän uhkan muodostavat yksittäiset henkilöt tai pienryhmät, jotka kannattavat radikaali-islamistista tai äärioikeistolaisista ideologiaa saaden motivaationsa terroristisesta propagandasta. Terrorismin kohdehenkilöillä, joita on suojelupoliisin (2020, 3) mukaan vuonna 2020 ollut Suomessa noin 390, on merkittäviä kansainvälisiä yhteyksiä sekä motivaatio ja kyky toteuttaa terrori-isku Suomessa.

Poliisi on tärkeä toimija ennaltaehkäisytyössä. Poliisi kohtaa osana yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämistä sekä rikosten ennalta estämistä myös radikalisoitumassa olevia tai radikalisoituneita henkilöitä. Ankkuritoiminta on järjestetty poliisilaitosten yhteyteen, ja sitä kautta poliisi on tärkeässä roolissa toteuttamassa moniammatillista yhteistyötä, jossa kohdataan radikalisoituneita henkilöitä. Poliisin rooli ei rajoitu välittömään rikosten ennaltaehkäisyyn ja rikosten selvittämiseen, vaan poliisilla on tärkeä rooli löytää radikalisoituneelle tai sen vaarassa olevalle apua riippumatta siitä, onko kyse poliisista itsestään, toisesta viranomaisesta tai järjestöstä. (Sisäministeriö 2019b, 11.)

Terrorismintorjunnassa kansallisen ja kansainvälisen operatiivisen viranomaisyhteistyön vastuuviranomaisena toimii suojelupoliisi, joka laatii ja ylläpitää terrorismin tilannekuvaa Suomessa (Sisäministeriö 2021).

7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Tavoitteena opinnäytetyössäni oli avata ja selkeyttää kolmea turvallisuuskäsitettä: ”kansallinen turvallisuus”, ”sisäinen turvallisuus” ja ”kokonaisturvallisuus” ja selvittää, miten poliisissa toteutetaan kansallista turvallisuutta.

Lähteitä oli runsaasti käytettävissä, mutta toisaalta myös niiden paljous sekoitti eri turvallisuuskäsitteiden sisäistämistä ja vertailua. Lisäksi joidenkin käsitteiden, kuten kokonaisturvallisuuden, määritelmää on päivitetty vuosien varrella.

Vertailtaessa yllä olevien käsitteiden laajuutta ja vaikuttavuutta, opinnäytetyöni nimikkeessä oleva kansallinen turvallisuus asettuu sisäisen turvallisuuden ja kokonaisturvallisuuden väliin. Termi on selkeästi rajattu vain yhteen valtioon, eikä esimerkiksi laajempaan alueeseen, kuten Pohjoismaihin. Kansallinen turvallisuus tarkoittaa tavoitetta suojata tiettyä kansaa ja valtiota ulkoisilta ja sisäisiltä uhkilta, samoin kuin ylläpitää valtion kykyä toimia vapaasti (Suojelupoliisi 2021a).

Sisäinen turvallisuus liittyy ihmisten vapauteen nauttia yhteiskunnan tarjoamista vapauksista ja oikeuksista turvallisesti ja ilman pelkoa joutua rikoksen, häiriön, onnettomuuden tai muun kansallisen tai kansainvälisen ilmiön kohteeksi (Valtioneuvosto 2021, 8).

Kokonaisturvallisuutta ei pidä niinkään ajatella ainoastaan käsitteenä, vaan tilana, jossa yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin kohdistuvat uhkat ja riskit ovat hallittavissa. Kokonaisturvallisuudessa on otettu huomioon sekä sisäisiä uhkia että ulkoisia uhkia, ja se on luotu yhteistoimintamalliksi kaikille aina viranomaisista koulujärjestelmään ja järjestöistä kansalaisiin.

Poliisin rooli kansallisen turvallisuuden tuottajana on selkeästi huomattava, sillä lähes kaikki poliisin toiminnot palvelevat käytännössä kansallista turvallisuutta joko välittömästi tai välillisesti. Suojelupoliisi tekee turvallisuusselvityksiä ihmisistä, joilla on pääsy salattuun tietoon tai rajattuun tilaan sekä tuottaa valtaosan poliisin tiedustelutiedosta. Keskusrikospoliisi tutkii vakavia rikoksia ja järjestäytyntä rikollisuutta, toimii yhteydenpitäjänä kansainvälisten viranomaisten kesken sekä palvelee muita poliisin yksiköitä tarjoten rikoslaboratoriopalveluita rikostapauksissa. Paikallispoliisi ylläpitää yleistä järjestystä ja turvallisuutta, ennalta estää, paljastaa ja selvittää rikoksia sekä hoitaa muita poliisilain sille määräämiä tehtäviä. Poliisiammattikorkeakoulu kouluttaa uusia ja jo työelämässä olleita poliiseja ja Poliisihallitus valvoo ja hallinnoi oman organisaationsa alaisia yksiköitä.

LÄHTEET

Aapio, Lasse 2016: Helsingin poliisilaitoksen toimintaympäristö ja sisäinen turvallisuus - POL-2016-13373. Lausunto eduskunnalle. Luettavissa: <https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/JulkaisuMetatieto/Documents/EDK-2016-AK-78631.pdf>. Luettu 15.9.2021.

Docendo 2019: Kirjailijat – Laitinen, Kari. Kirjakaupan verkkosivut. Luettavissa: <https://docendo.fi/sivu/kirjailijat/laitinen-kari>. Luettu 10.9.2021.

Haikansalo, Anu & Korander, Timo 2021: Poliisi (AMK) -opinnäytetyön ohje. Poliisiammattikorkeakoulu.

Hakonen, Kimmo 2020: Kuinka kansallista kansallinen turvallisuus on? Tiedusteluvalvontavaltuutetun kolumni 5.8.2020. Luettavissa: <https://tiedusteluvalvonta.fi/-/kuinka-kansallista-kansallinen-turvallisuus-on->. Luettu 16.9.2021.

Heino, Ossi & Huotari, Vesa & Laitinen, Kari 2020: Varautuminen eilen - varautuminen huomenna. Puheenvuoroja Suomesta. Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 136. Luettavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/348345/POLAMK_Raportti_136.pdf. Luettu 12.10.2021.

Helsingin poliisilaitos 2020: Helsingin poliisilaitoksen esittely. Powerpoint-esitys. Poliisihallinnon intranet Sinetti. Sisäinen lähde. Luettu 28.10.2021.

Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2009: Tutki ja kirjoita. Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Kananen, Jorma 2019: Opinnäytetyön ja pro gradun pikaopas: Avain opinnäytetyön ja pro gradun kirjoittamiseen. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kuntaliitto 2021: Kuntien pinta-alat ja asukastiheydet. Luettavissa: <https://www.kuntaliitto.fi/tilastot-ja-julkaisut/kaupunkien-ja-kuntien-lukumaarat-ja-vaestotiedot/kuntien-pinta-alat-ja-asukastiheydet>. Luettu 3.10.2021.

Laitinen, Kari & Huhtinen, Aki-Mauri 2021: Kansallinen turvallisuus murroksessa. Docendo.

Lapin poliisilaitos 2018: Lapin poliisilaitoksen toimintakertomus vuodelta 2018. Luettavissa: <https://poliisi.fi/documents/25235045/27076143/Lapin-poliisilaitoksen-toimintakertomus-2018.pdf>. Luettu 19.10.2021.

Limnell, Jarno 2019: Hybridivaikuttaminen haastaa turvallisuuttamme. Suomen poliisijärjestöjen liiton blogi. Luettavissa: https://www.spjl.fi/viestinta/julkaisut/blogit/turvaamme_selustasi_-blogi/hybridivaikuttaminen_haastaa_turvallisuuttamme.4435.blog. Luettu 24.5.2021.

Lonka, Harriet & Laitinen, Kari & Keinänen, Anssi & Wähä, Susanna & Huhtinen, Aki-Mauri & Paasonen, Jyri 2020: Kansallisen turvallisuuden vaikutusten arviointi. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2020:28. Valtioneuvosto. Luettavissa: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162212/VNTEAS_2020_28_.pdf. Luettu 18.9.2021.

Maanpuolustuskorkeakoulu 2019: Turvaa-hankkeessa tutkitaan kansallinen turvallisuus -käsitteen käyttöä Suomen turvallisuuspolitiikassa. Maanpuolustuskorkeakoulun verkkosivut. Luettavissa: <https://maanpuolustuskorkeakoulu.fi/-/turvaa-hankkeessa-tutkitaan-kansallinen-turvallisuus-kasitteen-kayttoa-suomen-turvallisuuspolitiikassa>. Luettu 23.5.2021.

Poliisi 2021a: Keskusrikospoliisi. Poliisin verkkosivut. Luettavissa: <https://poliisi.fi/keskusrikospoliisi>. Luettu 3.11.2021.

Poliisi 2021b: Poliisikoirat. Poliisin verkkosivut. Luettavissa: <https://poliisi.fi/poliisikoirat>. Luettu 31.10.2021.

Poliisi 2021c: Tietoa poliisista – Tehtävät ja toiminta – Toimimme koko Suomessa. Poliisin verkkosivut. Luettavissa: <https://poliisi.fi/toimimme-koko-suomessa>. Luettu 5.11.2021.

Poliisiammattikorkeakoulu 2021: Tehtävät ja organisaatio. Luettavissa: <https://polamk.fi/tehtavat-ja-organisaatio>. Luettu 15.11.2021.

Poliisihallitus 2020: Poliisin toimintavalmiusaika - Työryhmän loppuraportti 2/2020. Poliisihallituksen julkaisusarja. Poliisihallinnon intranet Sinetti. Sisäinen lähde. Luettu 23.10.2021.

Puolustusministeriö 2015: Tiedonhankintalakyöryhmän mietintö 2015. Suomalaisen tiedustelulainsäädännön suuntaviivoja. Luettavissa: https://www.defmin.fi/files/3016/Suomalaisen_tiedustelulain-saadannon_suuntaviivoja.pdf. Luettu 4.11.2021.

Pöysti, Tuomas 2019: Luento Paasikivi-seurassa 3.9.2019. Luettavissa: https://www.okv.fi/media/filer_public/c0/9f/c09fd079-4ba7-43f8-b59c-e8cb7abbf922/kansallinen_turvallisuus_paasikivi-seura_oi-keuskansleri_tuomas_poysti_392019.pdf. Luettu 16.9.2021.

Salminen, Ari 2011: Mikä kirjallisuuskatsaus? Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyypeihin ja hallintoteollisiin sovelluksiin. Vaasan yliopiston julkaisuja. Luettavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-476-349-3>. Luettu 12.10.2021.

Sisäministeriö 2019a: Kansallinen riskiarvio 2018. Sisäinen turvallisuus. Sisäministeriön julkaisuja 2019:5. Luettavissa: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161332/5_2019_Kansallinen%20riskiarvio.pdf. Luettu 28.9.2021.

Sisäministeriö 2019b: Sisäministeriön kansallisen väkivaltaisen radikalisoitumisen ennaltaehkäisyn toimenpideohjelman arviointi 2019. Sisäministeriön julkaisuja 2019:18. Luettavissa: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161510/SM_18_19_2019_kansallisen%20v%C3%A4kivaltaisen%20radikalisoitumisen.pdf. Luettu 17.9.2021.

Sisäministeriö 2021: Poliisin toimijat ja vastuut. Sisäministeriön verkkosivut. Luettavissa: <https://intermin.fi/poliisiasiat/toimijat-ja-vastuut>. Luettu 5.11.2021.

Suojelupoliisi 2020: Kansallisen turvallisuuden katsaus 2020. Luettavissa: https://supo.fi/documents/38197657/39761269/FI+Kansallisen+turvallisuuden+katsaus_2020.pdf. Luettu 16.9.2021.

Suojelupoliisi 2021a: Suojelupoliisi – Miten tiedustelupalvelu toimii? Luettavissa: <https://supo.fi/documents/38197657/39761288/Miten-tiedustelupalvelu-toimii.pdf>. Luettu 15.11.2021.

Suojelupoliisi 2021b: Tietoa Suposta – Historia. Suojelupoliisin verkkosivut. Luettavissa: <https://supo.fi/historia>. Luettu 3.11.2021.

Suojelupoliisi 2021c: Tietoa Suposta - Supon tehtävät. Suojelupoliisin verkkosivut. Luettavissa: <https://supo.fi/supon-tehtavat>. Luettu 28.9.2021.

Termipankki 2021: Tapa-termipankki. Erikoisalojen sanastojen ja sanakirjojen kokoelma - Sanastokeskus TSK ry. Luettavissa: <https://termipankki.fi/tepa/fi/haku/turvallisuus/>. Luettu 14.9.2021.

Turvallisuuskomitea 2013: Suomen kyberturvallisuusstrategia ja taustamuistio. Valtioneuvoston periaatepäätös 24.1.2013. Luettavissa: <https://turvallisuuskomitea.fi/wp-content/uploads/2018/05/Suomen-kyberturvallisuusstrategia-ja-taustamuistio.pdf>. Luettu 14.11.2021.

Turvallisuuskomitea 2017a: Kokonaisturvallisuuden sanasto, 2. laitos 2017. Sanastokeskus TSK ry. Luettavissa: https://turvallisuuskomitea.fi/wp-content/uploads/2018/02/Kokonaisturvallisuuden_sanasto.pdf. Luettu 19.10.2021.

Turvallisuuskomitea 2017b: Turvallinen Suomi 2018. Tietoja Suomen kokonaisturvallisuudesta. Luettavissa: https://turvallisuuskomitea.fi/wp-content/uploads/2018/01/Turvallinen_Suomi_2018.pdf. Luettu 11.11.2021.

Turvallisuuskomitea 2017c: Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2017. Valtioneuvoston periaatepäätös 2.11.2017. Luettavissa: https://turvallisuuskomitea.fi/wp-content/uploads/2018/02/YTS_2017_suomi.pdf. Luettu 5.11.2021.

Valtioneuvosto 2021: Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta. Valtioneuvoston julkaisu 2021:48. Luettavissa: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163149/VN_2021_48.pdf. Luettu: 28.9.2021.

Widlund, Joonas 2020: Kansallinen turvallisuus: Vapauden ehto vai rajoitus? Oikeus 2020:2, 134–153.